

Hancsicsák Mihály volt siroki kulturális közfoglalkoztatott:

„egy kis biztatás, képletesen simogatás kell, és elkezd működni a tehetség és a közösségi élet”

Sirok. 1800 fős mátrai település Heves megye északi részén. Ismert község a váráról, kanyargós útjai miatt közkedvelt hely a mátrai motorosok közt. Hancsicsák Mihály személyében – a kulturális közfoglalkoztatást követően – két évtized után újra van megbízott vezetője a Mátra Művelődési Háznak. A kultúra háza jelenleg renoválás alatt áll, beszélgetésünk helyszíne a képzőművészeti kiállítások színteréül szolgáló helyi Civil Ház, amelyben a körzeti megbízott irodája is helyet kapott.

K. B. L.: Kiszorultunk a kultúrházból, de gondolom nem bánod, hiszen felújítás van...

H. M.: Pontosan így van, de ezt nemhogy nem bánom, hanem örömmel tölt el. Igazából néhány hete kezdődtek el a munkálatok. 37 millió forintot nyert az önkormányzat, európai uniós forrásból. Tervek szerint augusztus végére készen lesz, és kívül-belül megújul. Persze maradnak mindig fehér foltok, mint ahogy ebben az esetben is, de nyugodtan mondhatom, sokkal szebb lesz. A belső felújítás az elektromos hálózatot is érinti, ami nagyon ráfért már az épületre. A házat a '60-as években építette a valamikori Mátravidéki Fémművek. Akkoriban óriási élet volt

Sirokon, amihez jócskán hozzájárult a gyár – nagyjából 4000 dolgozójával. Ehhez szükségesnek ítélték a művelődési ház megépítését. Ma már csak legendák szólnak arról, hogy mekkora élet volt itt. Minden hétvégén koncert, valamilyen foglalkozás, és persze a sportélet is jelentős volt.

Az épületben van egy nagyteremünk, ami körülbelül 200 főt tud befogadni. Tartozik hozzá egy elég nagy aula, ami állandó vagy időszakos kiállításoknak adhat helyet a jövőben, emellett van még három közepes méretű terem, ahol különböző foglalkozásokat lehet tartani. Ha nagyobb tere van szükség a kültéri rendezvények számára, ezeknek Sirok-Kölkütpusztá vagy Kútvölgy ad helyet. Hagyományos rendezvénytér még a siroki vár területe. Kölkúton van még egy kisebb közösségi színtér, bent a faluközpontban van egy tájház és a József Attila Civil Ház, ezen kívül a könyvtár ad még helyet különböző eseményeknek.

K. B. L.: Hogyan kerültél kapcsolatba a siroki kulturális élettel?

H. M.: Jelenlegi páromat 4 évvel ezelőtt ismertem meg, és 2 évvel ezelőtt, 2012 tavaszán költöztem Sirokba. Korábban Dunakeszin laktam és Pesten dolgoztam szinte egész életemben, főképpen kereskedelmi területen. A legutóbbi munkahelyemen a

cég hangtechnikai berendezésekkel foglalkozott, ez jól illett a művészi és műszaki érdeklődéseimhez. Műkedvelő zenészként magam is játszom többféle hangszeren. Amikor Sirokra kerültem, új munkalehetőséget kellett találnom. Elmentem a település polgármesteréhez, vittem magammal az önéletrajzomat. Elmondtam, hogy milyen ötleteim vannak, mit szeretnék csinálni. Meghallgatott, nagyon megértő és támogató volt, majd közölte, hogy sajnos nincs rá keret. Ezt követően megpróbáltam a helyi kulturális élet körforgásába bekerülni. A zenei és műszaki ismereteim révén részt vettem a recski Mátrai Visszhangok vegyes-kar CD felvételének

elkészítésében. Emellett elkezdtem kiállítás megnyitókön közreműködni. Volt itt egy művelődési ház, ami gyakorlatilag nem működött. A funkciója annyi volt, hogy ha valamelyik siroki intézménynek kellett egy rendezvényhez terem, akkor kinyitották. A legtöbbet nyitva emellett a 100 forintos vásárok okán láthatták a helybeliek. Mikor tavaly elkezdődött a kulturális közfoglalkoztatás, felhívtak a polgármesteri hivatalból, hogy van egy ilyen lehetőség, ha érdekel, akkor megígénylik, ha nem, akkor ők nem foglalkoznak vele. Megkérdeztem, mik lennének a feladatok, majd kértem egy nap gondolkodási időt. Ehhez hozzá tartozik, hogy csak olyan munkát vállalok el, amit aztán meg is tudok csinálni. Másnap szóltam, hogy igen, én vállalnám, hiszen izgat, lehetőséget látok a dologban.

K. B. L.: *Hogyan láttál neki a feladataidnak?*

H. M.: Amikor elkezdtem dolgozni, én úgy voltam vele, hogy: vagy csinálom, vagy nem. Tehát teljes lendülettel fogtam bele. Meg is lepődtek, mert márciusra szinte elkezdtek tudni a programok, minden hétvégére lett egy esemény. Mondták is, hogy ritkítani kellene, nem kell ennyi a településnek. Február végén volt a Kultúrházak éjjel-nappal program, ahhoz is csatlakoztunk, oda is szerveztem eseményeket. A Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Irodája kiváló együttműködést alakított ki velünk, részesei voltunk a Kapunyitó-

gató programnak is, illetve a kulturális közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzésen tanultakból megpróbálom a lehető legtöbbet hasznosítani, mert oda is úgy mentem, hogy amit tanítanak, azt meg akarom tanulni. Vagy csináljuk rendesen, vagy ne csináljuk.

K. B. L.: *Van-e információd arról, hogy milyen régen nem látta el a siroki művelődési ház a maga eredeti funkcióját?*

H. M.: Pontos ismeretem nincsen. De azt tudom, hogy volt egy hölgy, aki nagyjából 10-15 éve ment nyugdíjba. Ő volt az, aki rendszeresen ott volt, szervezett, nyitott és zárt. A ház azóta csak ad hoc jelleggel működött. Jellemző, hogy amikor én ide kerültem, találtam egy feliratot a nyitva

tartással kapcsolatban. Az volt kiírva, hogy nyitva este 6–8-ig. Viszont a házba úgy lehetett bejutni, hogy az ember bement a hivatalba, elkérte a kulcsot. Szóval jelképes volt az egész.

K. B. L.: *Hogyan sikerült kulturális feladatokat tervezni a közfoglalkoztatás alatt, és hogyan született meg az elhatározás, hogy veled folytassa a település a közművelődési munkát?*

H. M.: Amikor én elkezdtem dolgozni, akkor nem úgy gondoltam, hogy lesz 5 hónapom itt és utána vége. Elkezdtem tervezni és eleve ezen az 5 hónapon túlnyúló projekteket állítottam össze. Aztán a program végéhez közeledve Lakatos István polgármester úr mondta, hogy ott vannak azok a feladatok, melyeket beterveztem, ezeket meg kellene csinálni, ezt a képviselő testület is elfogadta, októberig szól náluk a szerződés. Én terveket készítek az elkövetkező négy évre is, mert látom a lehetőséget Sirokban.

K. B. L.: *A kulturális közfoglalkoztatás keretében kezdte el igazán programokat szervezni. Milyen új impulzusok értek, milyen közösségek formálódtak itt a munkád nyomán?*

H. M.: Nekem nagyon kellemes benyomásom van ezzel kapcsolatban. Valahogy úgy látom Sirokot és az itt élő embereket, hogy egy kis biztatás, képletesen értve „simogatás” kell, és elkezd működni a tehetség és a közösségi élet. Az első teadélután meghívottai, amit szerveztem, zenészek voltak, azóta is jóban vagyok velük. Tegezem mindegyiket, a 74 éveset is.

Ő, Pali bácsi hetek óta hív bennünket a párommal, hogy menjünk már fel egy vasárnap hozzájuk látogatóba. Később javasoltam a helyieknek, hogy hozzanak létre egy egyesületet és működtessék. Ugyanúgy fölmerült, hogy a parádi IKSZT-vel közösen kellene szervezni egy biciklis egyesületet, hiszen nagyon jók a környező táj adottságai. Rengetegen kerékpározóknak, de nincs szervezett formája ennek, és sajnos nincs kerékpárút sem, ami a környező településeket összekapcsolná – a helyiek és az ide utazó turisták számára. Egy másik példa: szerveztem egy fotókiállítást. Volt olyan hang, aki azt mondta, hogy „oh, úgyse lesz itt semmi. Örülj annak, ha egyáltalán két ember bemegy a rendezvényekre, örülj annak, hogy ha lesz 10 kép”... Ezzel szemben 86 képet küldtek be, szebbnél szebbeket. Rá kellett döbennem, hogy élnek itt emberek, akik a fotózás iránt érdeklődnek és művelik is, méghozzá egész jó szinten. Találtam is szakembert, aki tudna segíteni a csoport működésében, mentorálásában. Sirok tele van lehetőséggel. Csak korábban megszakadt valahol az irányítás és az emberek közti kulturális kommunikáció. Egyszerűen szétesett. Pedig az infrastruktúra megvan: van focipálya, van tornacsarnok, van kulturális színtér. Mégis áll minden. Tehát ezt le kell porolni, meg kell olajozni, be kell indítani, és újra működőképes. Nagyon sok embert a településen – viszonylag új beköltözőként – a kulturális köz-

foglalkoztatáson keresztül ismertem meg. Sok embert kellett ismeretlenül felhívnom, be kellett mutatkozni, hogy ki vagyok, megtenné-e, hogy befárad hozzám a művelődési házba, mert szeretnék beszélgetni vele. Azt kellett tapasztalnom, hogy a 90%-uk nem volt elutasító. Megegett, hogy egy idős hölgy bejött, és szabadkozott, hogy őneki menni kell 10 perc múlva, de beszéljünk meg egy fellépést, mert ő a siroki asszonykórusnak a vezetője. Aztán szabódott, hogy igazából ő már nem is alkalmas erre, és színpadra sem akar állni. Aztán később eljutottunk odáig, hogy ő legfeljebb a színpad sarkában énekelget majd. A végére – videó is van – annyira megváltozott a hozzáállása, hogy közepen

énekel a színpadon. Nekem úgy tűnt és tűnik most is, hogy az emberek nyitottak, csak el kell fordítani a képzeletbeli kulcsot a zárban. Kell valaki, aki ezt elindítja, és mozgatja.

K. B. L.: *Hogyan lehet a kultúrházat jobban megismertetni a településen, hogy minél többen tudják, hogy mi is az, ami ott várja a lakosokat, mikor is lehet oda bemenni?*

H. M.: Fontos a kommunikáció az emberek irányába. Én úgy gondolom, hogy ha egy eseményt szervez az ember, legyen az bármi, legyen az fiatalok vagy idősek számára, és netán kevés ember jön el, akkor egy csapda és nagy hiba, ha a szervező azt mondja: én jó vagyok, de itt az emberek érdektelenek. Sirokon az időseket leszámítva, a középkorúak és a fiatalok arra panaszkodtak, hogy itt nincs semmi, hogy a művelődési ház nem működik, hogy nincsenek megfelelő kulturális események, egyáltalán nincsen szórakozási lehetőség. Csak az idősek beszéltek meglepedéssel, szerintük kellően jó és kellő számú esemény van. Nagyon érdekes volt a kontraszt, de ők ugye megszokták, ami volt. A fiatalok abban nőttek fel és azt látták, hogy tényleg nem történt semmi; ha szórakozni akarnak, akkor be kell menni Egerbe. Itt helyben másra nincsen lehetőség. Ezt a folyamatot kell megfordítani és más irányba terelni.

K. B. L.: *Intézményvezetőként előfordulhat hamarosan, hogy kulturális közfoglalkoztatottal fogsz együttműködni, milyen szellemi munícióval tudnád*

ellátni, mi az a fontos dolog, amire oda kellene figyelnie a munkája során?

H. M.: Erősen emberfüggő kérdés, hiszen ha kellően önálló és kellően nyitott, akkor én úgy gondolom, ha az ember megmondja neki a célokat és a buktatókra is figyelmezteti, akkor végig tudja csinálni. Ha kevésbé önálló, akkor mindenképpen azt tudnám mondani, hogy beszéljen az emberekkel, vegye fel a kapcsolatot a településén élőkkel. Nem az irodában kell ülni, és várni, hogy majd történik valami, hanem fenntartani a kontaktust az emberekkel. Menjen ki. Menjen ki az emberekhez beszélgetni. Ez egy érdekes kérdés a külső szemlélő számára. Mert mit látnak? Ha valaki mondjuk a gyárat veszi munkahelynek, ahova bemegegy és 8 órán keresztül húzza a kart, akkor úgy is tűnhet, hogy a művelődésszervező mikor kimegy valakihez és 2 órát beszélgetnek, akkor az nem munka. Csak beszélget. Igen, csakhogy ezt egy hosszabb-távú eredményért teszi, hiszen az, akivel beszélgetett, ott lesz a következő eseményen, amire netán már 20 ember is el fog látogatni, és ezek értékes kapcsolatokká alakulnak. És az nem olyan, hogy egyszer meghúztam a csavart, és rendben van, ezeket a kapcsolatokat ápolni kell. Szerintem itt, a mi szakmánkban tényleg a kommunikáció az elsődleges szempont. Én azt tapasztaltam, amikor a közfoglalkoztatotti időszakomat töltöttem, hogy a hivatal részéről is úgy voltak vele: lássuk, mit tud.

Minimális költségvetést fektettek a munkámba. Volt, hogy 5-6 ezer forintnál nem jutott több egy rendezvényemre. Ebből kellett megoldani, ki kellett találnom, hogy mi és hogyan legyen. Jó, teát vettem és ingyenes teadélutánnak neveztem el. Próbáltam megoldani saját eszközökből, amit csak lehetett, otthonról hoztam népi terítőt, kivasaltuk, letettük stb. Ha az ember nyitottan áll a munkájához, kreatív, akkor szerintem relatív kis költségvetésből is jó dolgokat lehet összehozni, ami már a közöséget életképessé teszi. Sokszor elmentmondó, hogy egy településen azt nevezik kulturális életnek, ami sokba kerül, legyen az egy falunap, amin elkölt a település több millió forintot egyszerre, ugyanakkor nem formál közösségeket, közösségi tartalmakat nem hoz létre, hagyományokat nem ápol, valójában embereket nem hoz közelebb egymáshoz.

K. B. L.: *Milyen jövőképed van az általad vezetett művelődési házzal kapcsolatban?*

H. M.: Nagyon jó lenne, ha egy olyan művelődési ház működne itt, ami információs központként is tudna funkcionálni, tehát ha bármiben segíteni kell az embereknek, ha ide téved egy turistacsoport, vagy bárki, akkor azt tudja mondani, hogy ide bejövök és ellátok információkkal, térképekkel, vagy tanácsokkal, bármivel. Ezen túlmenően, ha már betér valaki, akkor az eseményeket is kínálni tudom, azt mondom, hogy tessék, itt van az eseménynaptár. Tehát a polgárok számára az intézmény egy „forró pont” lehetne. Egy olyan hely, ahova bemegegyek csak azért is, mert épp jövök haza, beszaladok, megnézem, most mit szerveznek, vagy lesz-e valami érdekes esemény a közeljövőben. Szeretnék ősztől – hiszen felújítjuk a művelődési házat – elindítani legalább 4-5 szakkört. Gyerekek és felnőttek számára. Legyen fotós szakkör, legyen természetjárás, ezeket nem kell újra kitalálni. Ezek voltak régen is. Adaptáljuk a jelenlegi helyzetre, csináljuk meg, jöjjenek össze. Talán a legnagyobb baj, hogy nem kommunikálnak egymással az emberek. A generációk közti kommunikációról nem is beszélve. Hiába kis település Sirok, nincs meg a kommunikáció köztük. Össze kell hozni őket, mindenkinek van egy története, hadd meséljék el, hadd beszélgessenek, kezdjen élni a csoport, és lehet, hogy ettől kezdve új barátságok alakulnak ki. Tehát tényleges csoportokat kell, közösséget kell formálni, hiszen ezek eltűntek, vagy annyira lecsökkent a számuk, mintha nem is volnának.

HANCSICSÁK MIHÁLY KÁZMÉR (1967) művelődésszervező, megbízott intézményvezető. 1992-től hangszer-kereskedelemben dolgozott, ahol folyamatosan kapcsolatban volt művészekkel, előadókkal. 1993-tól több kiállítást, tehetségkutatót szervezett. Hangszeres ismereteinek köszönhetően több tárlatmegnyitón vett részt szervezőként és előadóként. Az elmúlt évtizedekben zenei szaklapok több publikációját is megjelentették. 2012 óta Sirokon él, jelenleg a siroki Mátra Művelődési Ház megbízott vezetője.

KISS BALÁZS LEVENTE (1975) művelődésszervező, 2002-től dolgozik kulturális területen, 2002–2007 között a gyöngyösi Mátra Múzeumban, 2003-tól a Gyöngyösi Városi Televízióban műsorszerkesztőként. 2005-től bekapcsolódott a Mátra Művelődési Központ munkájába a Filmklub csoportvezetőjeként. 2011-től 2013. október végéig a Mátra Művelődési Központ, majd 2013 novemberétől az Nemzeti Művelődési Intézet Heves megyei irodájának munkatársa. Rendszeresen publikál a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület által kiadott webes folyóiratban, a Magyar Múzeumok OnLine (magyarmuzeumok.hu) nevű kiadványban.